

Förslag till stadgar

FÖRSLAG TILL STADGAR

Innehåll

Kommentarer till nya stadgar	8
§ 1 Uppgift	8
§ 13 Medlemmens förpliktelser	8
§ 15 Ersättning vid konflikt.....	8
§ 19 Förbundsmötet.....	8
§ 24 Kongressen.....	9
§ 26 Arbetsplatsklubbar	9
§ 27 Arbetsplatsombud	9
Livs stadgar	10
§ 1 Uppgift	10
§ 1 Uppgift	10
§ 2 Organisation.....	10
Förbundets beslutande organ är:	10
§ 3 Styrelsens säte	10
§ 4 Inträde.....	11
Mom 1. Inträde	11
Mom 2. Elevmedlemskap.....	11
Mom 3. Ansökan	11
Mom 4. Behandling	11
Mom 5. Inträdesbeslut.....	11
Mom 6. Avslag.....	11
§ 5 Inträdesavgifter.....	11
Mom 1. Första avgift	11
Mom 2. Återinträdesavgift.....	11
§ 6 Ordinarie medlemsavgifter.....	12
Mom 1. Avgifter	12
Mom 2. Betalningssätt	12
Mom 3. Pensionärsmedlems försäkring.....	12
Mom 4. Pensionärsmedlems avgift	12

§ 7 Förhöjda avgifter	12
§ 8 Avgiftsbefrielse	12
Mom 1. Grund för avgiftsbefrielse	12
Mom 2. Kvittering	12
§ 9 Anmälningsskyldighet	13
Mom 1. Anmälningsskyldighet	13
Mom 2. Försummelse av anmälningsskyldighet	13
§ 10 Överflyttning mellan förbund.....	13
Mom 1. Överflyttningsskyldighet mellan förbund	13
Mom 2. Övergångsbevis.....	13
Mom 3. Medlemsförpliktelser i samband med överflyttning	13
§ 11 Utträde	13
Mom 1. Beviljat utträde.....	13
Mom 2. Utträdesansökan	14
Mom 3. Del av tillgångar	14
§ 12 Uteslutning	14
Mom 1. Bristande betalning	14
Mom 2. Övriga uteslutningsgrunder	14
Mom 3. Avstängning	14
Mom 4. Handlägningsförfarande vid uteslutning	15
Mom 5. Del av tillgångar	15
§ 13 Medlemmens förpliktelser	15
§ 13 Medlemmens rättigheter och <i>förpliktelser skyldigheter</i> 15	
Mom 1 Allmänna rättigheter.....	15
Mom 2. Förhandlingshjälp och andra förmåner	15
Mom 3. Konfliktsättning	15
Mom 4. Rättshjälp	15
Mom 1. Sammanhållning och lojalitet	16
Mom 1 5. Sammanhållning och lojalitet.....	16
Mom 2. Uppgiftsskyldighet	16
Mom 2 6. Uppgiftsskyldighet.....	16
Mom 3. Skyldighet att inhämta upplysningar.....	16
Mom 3 7. Skyldighet att inhämta upplysningar.....	16
Mom 4. Överklagningsrätt.....	16
Mom 4 8. Överklagningsrätt.....	16
§ 14 Lönerörelser och förhandlingar	16
Mom 1. Riktsavtal eller motsvarande	16
Mom 2. Uppsägning, förhandling eller prolongering	16
Mom 3. Förhandlingsdelegationer	17
Mom 4. Beslut	17
Mom 5. Omröstning	17

Mom 6. Slutgiltigt avgörande	17
Mom 7. Lokalavtal	17
Mom 8. Framställning	17
Mom 9. Svar på framställning.....	17
Mom 10. Lokala förhandlingar	18
Mom 11. Tvisteförhandling	18
Mom 12. Begäran om arbetsnedläggelse	18
Mom 13. Godkännande av stridsåtgärder.....	18
Mom 14. Konfliktorganisation	18
Mom 15. Kontroll av konflikt	18
§ 15 Ersättning vid konflikt.....	19
Mom 1. Ersättningsrätt	19
Mom 2. Ersättningens storlek	19
Mom 2. Ersättningens storlek	19
Mom 3. Skyldighet att söka arbete.....	19
Mom 4. Ej ersättningsrätt i vissa fall	20
Mom 5. Avdrag för medlemsavgifter.....	20
Mom 6. Utbetalningssätt.....	20
Mom 7. Tidsfrist för anspråk på ersättning	20
§ 16 Ersättning vid trakassering	20
Mom 1. Ersättningsrätt	20
Mom 2. Ersättningens storlek	20
Mom 3. Återbetalning av ersättning	20
§ 17 Rättshjälp	21
Mom 1. Omfattning	21
Mom 2. Ansökan	21
§ 18 Förbundsstyrelsen	21
Mom 1. Uppgift	21
Mom 2. Sammansättning	21
Mom 3. Arbetsutskott	21
Mom 4. Suppleanter.....	21
Mom 5. Upphörande av uppdrag.....	22
Mom 6. Avstängning	22
Mom 7. Sammanträden	22
Mom 8. Ersättning.....	22
§ 19 Förbundsstyrelsen.....	22
Mom 1. Uppgift	22
Mom 2. Sammansättning	22
Mom 3. Suppleanter.....	23
Mom 3. Suppleanter.....	23
Mom 4. Upphörande av uppdrag.....	23
Mom 5. Sammanträden	23
Mom 6. Extra sammanträde.....	24
Mom 7. Ärenden	24

Mom 8. Motionsrätt	24
Mom 9. Val på förbundsmötet.....	24
Mom 10. Besluts giltighet	25
Mom 11. Ersättning.....	25
§ 20 Förbundets funktionärer och ombudsmän	25
Mom 1. Ordförande	25
Mom 2. Efterträdare	25
Mom 3. Upphörande av uppdrag.....	25
Mom 4. Lön och reseersättning.....	25
Mom 5. Ombudsmän.....	25
Mom 6. Lokalombudsmän	25
Mom 7. Annat uppdrag	25
Mom 8. Ansvarsfördelning.....	26
Mom 9. Administrativ personal.....	26
§ 21 Firmateckning.....	26
§ 22 Den ekonomiska förvaltningen och räkenskaperna	26
Mom 1. Medelsplacering.....	26
Mom 2. Instruktioner och regelverk	26
Mom 3. Förvaring	27
Mom 4. Redovisning	27
Mom 5. Verksamhetsberättelse	27
Mom 6. Övergripande ansvar	27
§ 23 Revision.....	27
Mom 1. Val av revisorer	27
Mom 2. Upphörande av uppdrag.....	27
Mom 3. Revision av styrelsens förvaltning	28
Mom 4. Tidpunkt för årsrevision	28
Mom 5. Revision av förbundsmötets verksamhet	28
Mom 6. Handlingar.....	28
Mom 7. Revisorers ansvar	28
Mom 8. Deltagande på förbundsstyrelsesammanträden ...	28
Mom 9. Arvode	28
Mom 10. Yrkesrevisor	29
§ 24 Kongressen.....	29
Mom 1. Högst beslutande	29
Mom 2. Sammanträden.....	29
Mom 3. Extra kongress.....	29
Mom 4. Kallelse till kongress.....	29
Mom 5. Ombudsfordelning	29
Mom 6. Val av kongressombud	30
Mom 7. Suppleanter	30
Mom 8. Valbarhet.....	30
Mom 9. Närvaroskyldighet.....	30
Mom 10. Fullmakter	30

Mom 11. Motionsrätt	31
Mom 12. Planering av kongressen	31
Mom 12. Planering av kongressen	31
Mom 13. Ordinarie kongressbehandling	31
Mom 14. Verksamhetsberättelse och ansvarsfrihet	31
Mom 15. Val på kongressen	32
Mom 16. Valordning	32
Mom 17. Beslut	33
Mom 18. Reseersättning	33
§ 25 Regional och lokal verksamhet	33
Mom 1. Verksamhetsregioner	33
Mom 2. Verkställande utskott	33
Mom 3. Verksamhetsträffar	33
Mom 4. Nomineringar	34
Mom 5. Regionala arbetsplatsombud	34
Mom 6. Förtroendevalda i regionen	34
Mom 7. Upphörande av uppdrag	34
§ 26 Arbetsplatsklubbar	35
Mom 1. Uppgifter	35
Mom 2. Studier, information och opinionsbildning	35
Mom 3. Styrelse	36
Mom 3. Styrelse	36
Mom 4. Klubbmöte	36
Mom 5. Alternativ mötesform	36
Mom 5. Val	37
Mom 5 6 . Val	37
Mom 6. Besluts giltighet	37
Mom 6 7 . Besluts giltighet	37
Mom 7. Val av valberedning	38
Mom 7 8 . Val av valberedning	38
Mom 8. Upphörande av uppdrag	38
Mom 8 9 . Upphörande av uppdrag	38
Mom 9. Klubbens ansvar	38
Mom 9 10 . Klubbens ansvar	38
Mom 10. Revision	39
Mom 10 11 . Revision	39
Mom 11. Klubbens upplösning	39
Mom 11 12 . Klubbens upplösning	39
§ 27 Arbetsplatsombud	40
§ 28 Motioner	40
Mom 1. Motionsrätt	40
Mom 2. Inlämnande	40
Mom 3. Tid för behandling	40
Mom 4. Löpande motionsbehandling	40
Mom 5. Motionsbehandling förbundsmöte	40

Mom 6. Motionsbehandling kongress.....	40
Mom 7. Tid för återkoppling	40
Mom 8. Tidsfrist för motion	40
Mom 9. Motionsrätt till kongress.....	41
§ 29 Koncernfrågor	41
Mom 1. Koncernfacklig organisation.....	41
Mom 2. Inrättande av koncernfacklig organisation	41
Mom 3. Ärendes behandling	41
Mom 4. Skyldigheter	41
Mom 5. Koncernansvarig ombudsman.....	42
Mom 6. Förbundets närvarorätt	42
Mom 7. Koncernfacklig organisations upplösning	42
§ 30 Skiljemannaförfarande	42
Mom 1. Överklagan	42
Mom 2. Prövning av skiljemän.....	42
Mom 3. Tidsfrist för överklagan.....	42
Mom 4. Besvärshänvisning	42
§ 31 Beslut om förbundets upplösning	43
§ 32 Stadgeändring.....	43
Utdrag ur L0s organisationsplan.....	44

Kommentarer till nya stadgar

§ 1 Uppgift

Vid kongressen 2013 gjordes en förändring av §1 vilket innebar att begreppet socialistisk förekommer två gånger. Förslaget till nya text innebär en återgång till den text som var efter 2005 års kongress.

Formuleringen efter 2005 års kongress:

Förbundets uppgift är att tillvarata medlemmarnas intressen på arbetsmarknaden och i samhället utifrån en socialistisk och feministisk grundsyn samt att under demokratiska former medverka till en samhällsutveckling på grundval av politisk, social och ekonomisk demokrati

Nuvarande formulering:

Förbundets uppgift är att tillvarata medlemmarnas intressen på arbetsmarknaden och i samhället utifrån en socialistisk och feministisk grundsyn samt att under demokratiska former medverka till en socialistisk samhällsutveckling på grundval av politisk, social och ekonomisk demokrati.

§ 13 Medlemmens förpliktelser

§13 föreslås få en ny rubrik och 4 nya moment som anger medlemmens rättigheter. Moment 1 anger allmänna rättigheter. Moment 2 specificerar förutsättningarna för att få rätt till förhandlingshjälp. Förutsättningen är minst en månads medlemskap samt att tvisten ska ha uppstått efter medlemmens inträde i förbundet. Förbundsstyrelsen har möjlighet att bevilja hjälp utan att tiden för medlemskap är uppfylld. Bakgrunden till förslaget är att det finns personer som ansökt om inträde i förbundet och fått förhandlingshjälp och aldrig fullföljt medlemskapet. Genom förslaget till ny text finns fortfarande möjligheten att få förhandlingshjälp före en månads medlemskap, men då först efter att förbundsstyrelsen beviljat det. Moment 3 hänvisar till paragrafen om rätt till konfliktersättning och moment 4 hänvisar till paragrafen om rättshjälp. Som en konsekvens av 4 nya moment får de befintliga efterföljande momenten nya nummer.

§ 15 Ersättning vid konflikt

I moment 2 Ersättningens storlek föreslås högsta beloppet per dag att räknas upp med löneökningarna under perioden till att motsvara 610 kr.

§19 Förbundsmötet

I moment 3 föreslås att två personliga suppleanter väljs för varje ordinarie ledamot i förbundsmötet. För att kunna tillämpa den nya ordningen under kommande kongressperiod föreslås paragrafen och momentet att bli omedelbart justerad. Det innebär att valberedningen har att öppna

upp för nominering under kongressen och att kongressen därefter väljer två personliga suppleanter för varje ordinarie ledamot.

§ 24 Kongressen

I moment 12 Planering av kongressen föreslås en text som tydliggör att det är förbundsstyrelsen som fastställer datum för beräkning av kongressombud samt antal ledamöter i förbundsmötet.

§ 26 Arbetsplatsklubbar

I moment 3 Styrelse föreslås en text som anger att styrelsen ska hålla sammanträde minst fyra gånger per år. Texten ligger i linje med kravet att klubben ska genomföra minst fyra klubbmöten per år.

Ett nytt moment föreslås införas som moment 5 Alternativ mötesform. Bakgrunden är att flera klubbar uppgett att de har svårt att samla alla medlemmar vid ett och samma tillfälle. För att öka medlemmarnas förutsättningar att delta vid klubbmöte föreslås stadgarna ändras så att detta blir möjligt. Förslaget anger att det är klubbmötet som ska fatta ett särskilt beslut om alternativ mötesform för kommande möte. Om ett sådant beslut fattas ska förbundsstyrelsens riktlinjer för alternativa mötesformer efterlevas. Förbundsstyrelsens riktlinjer ska i sin tur innehålla förutsättningar för att ett klubbmöte ska genomföras på ett alternativt sätt. Riktlinjen ska innehålla krav på information före och efter, hantering av röstlängd, garantera anonymitet vid slutna omröstningar, förutsättningar för distansröstning och ordning för rösträkning.

Som en konsekvens av ett nytt moment ändras efterföljande moments nummer.

§ 27 Arbetsplatsombud

Texten förtydligas med att arbetsplatsombud utses av ett medlemsmöte.

Livs stadgar

§ 1 Uppgift

Livsmedelsarbetareförbundets uppgift är att organisera och ansluta alla inom livsmedelsindustrin i Sverige verksamma arbetstagare, som enligt LOs organisationsplan ska tillhöra förbundet*.

Förbundets uppgift är att tillvarata medlemmarnas intressen på arbetsmarknaden och i samhället utifrån en socialistisk och feministisk grundsyn samt att under demokratiska former medverka till en socialistisk samhällsutveckling på grundval av politisk, social och ekonomisk demokrati.

Livsmedelsarbetareförbundet är medlemmarnas fackliga organisation och bygger sin verksamhet på medlemmarnas delaktighet, behov och önskemål.

Förbundet är anslutet till LO i Sverige och samarbetar med övriga till LO anslutna förbund. Förbundet har även samarbete med andra fackliga och ideella organisationer.

Förbundet upprätthåller förbindelser med fackliga organisationer i andra länder och yrkesinternationaler, som är anslutna till eller samarbetar med Internationella fackliga samorganisationen.

*) Utdrag ur LOs organisationsplan, se sid 63

§ 2 Organisation

Förbundets beslutande organ är:

1. kongressen,
2. i vissa fall förbundsmötet, och
3. förbundsstyrelsen.

Arbetsplatsklubben är lokal facklig organisation.

§ 3 Styrelsens säte

Förbundets namn är Livsmedelsarbetareförbundet. Styrelsen har sitt säte i Stockholm dit även förbundets huvudkontor är förlagt.

§ 1 Uppgift

Livsmedelsarbetareförbundets uppgift är att organisera och ansluta alla inom livsmedelsindustrin i Sverige verksamma arbetstagare, som enligt LOs organisationsplan ska tillhöra förbundet*.

Förbundets uppgift är att tillvarata medlemmarnas intressen på arbetsmarknaden och i samhället utifrån en socialistisk och feministisk grundsyn samt att under demokratiska former medverka till en *socialistisk* samhällsutveckling på grundval av politisk, social och ekonomisk demokrati.

Livsmedelsarbetareförbundet är medlemmarnas fackliga organisation och bygger sin verksamhet på medlemmarnas delaktighet, behov och önskemål.

Förbundet är anslutet till LO i Sverige och samarbetar med övriga till LO anslutna förbund. Förbundet har även samarbete med andra fackliga och ideella organisationer.

Förbundet upprätthåller förbindelser med fackliga organisationer i andra länder och yrkesinternationaler, som är anslutna till eller samarbetar med Internationella fackliga samorganisationen.

*) Utdrag ur LOs organisationsplan, se sid 63

§ 4 Inträde

Mom 1. Inträde

Varje arbetstagare inom förbundets verksamhetsområde har rätt till inträde i förbundet. Rätt till inträde gäller dock inte i det fall då uteslutningsgrund enligt förbundets stadgar föreligger.

Medlemskap i förbundet innebär skyldighet att tillhöra dess arbetslöshetskassa, såvida inte hinder föreligger enligt kassans stadgar.

Mom 2. Elevmedlemskap

Elev studerande på livsmedelsprogram har rätt till elevmedlemskap. Elevmedlems rättigheter och skyldigheter fastställs av förbundsstyrelsen.

Mom 3. Ansökan

Ansökan om inträde ska göras till förbundet på av förbundsstyrelsen anvisat sätt.

Mom 4. Behandling

Inträdesansökan ska behandlas av förbundsstyrelsen, som beslutar om inträde.

Mom 5. Inträdesbeslut

För ny medlem ska medlemskap anses ha vunnits första dagen i den månad då ansökan ingavs till förbundet, och för vilken avgift erlagts. För ny medlem utfärdas medlemsbevis som tillställs medlemmen. Avslås ansökan, ska förbundsstyrelsen omedelbart delge den inträdessökande detta beslut med angivande av överklagningsmöjlighet.

Mom 6. Avslag

Beslut om avslag på inträdesansökan, kan av den inträdessökande överklagas i den ordning som stadgas i § 30.

§ 5 Inträdesavgifter

Mom 1. Första avgift

Första månadsavgift som betalas enligt § 6 räknas samtidigt som inträdesavgift.

Mom 2. Återinträdesavgift

För återinträdande medlem gäller vad som stadgas i mom 1, dock att förbundsstyrelsen där särskilda omständigheter föreligger, kan besluta om att återinträdesavgift ska uttas och även fastställa storleken av densamma.

§ 6 Ordinarie medlemsavgifter

Mom 1. Avgifter

Från och med den kalendermånad under vilken inträde i förbundet sker betalar varje medlem en ordinarie avgift till förbundet.

Förbundsmötet beslutar årligen det månatliga beloppet.

Mom 2. Betalningsätt

Avgiften betalas på det sätt som förbundsstyrelsen beslutar.

Mom 3. Pensionärsmedlems försäkring

I medlemsavgiften för medlem som av åldersskäl lämnat produktionen ingår endast de försäkringar som kongressen eller förbundsmötet beslutat om.

Mom 4. Pensionärsmedlems avgift

Medlem som varaktigt slutat arbeta i samband med pensionering och önskar kvarstå som medlem ska betala en fast avgift. Avgiften beslutas av förbundsmötet och betalas på det sätt som förbundsstyrelsen beslutar.

§ 7 Förhöjda avgifter

Förbundsstyrelsen kan besluta om förhöjd avgift

- a) vid befarad eller pågående konflikt, som förbundet är skyldigt att understödja
- b) då LO påbjuder uttaxering
- c) vid tillfällen då förbundskassans kapitalbehållning understiger ett belopp som motsvarar 1 700 kr per aktiv medlem.

§ 8 Avgiftsbefrielse

Mom 1. Grund för avgiftsbefrielse

Medlem som varit indragen i konflikt under hel kalendermånad medges avgiftsbefrielse.

I övriga fall kan förbundsstyrelsen besluta att medlem befrias helt eller delvis från att betala avgift för viss period.

Mom 2. Kvittering

Kvittering av betalda avgifter och avgiftsbefrielse sker i den ordning förbundsstyrelsen föreskriver.

§ 9 Anmälningssplikt

Mom 1. Anmälningssplikt

Medlem är skyldig att omedelbart göra anmälan till förbundet

- a) när den skattepliktiga inkomsten kan beräknas vara förändrad under en period om minst 6 månader
- b) vid ålderspensionering, eller då medlem varaktigt upphör med förvärvsarbete samt
- c) vid anställnings upphörande och vid byte av anställning inom förbundsområdet.

Mom 2. Försummelse av anmälningssplikt

Medlem som försummar sin anmälningssplikt enligt ovan kan uteslutas enligt § 12 mom 1.

§ 10 Överflyttning mellan förbund

Mom 1. Överflyttningsskyldighet mellan förbund

Medlem, som får anställning inom annat av LO anslutet förbunds verksamhetsområde eller som enligt LO styrelses beslut ska tillhöra sådant annat förbund, är skyldig att överflytta sitt medlemskap.

Mom 2. Övergångsbevis

Medlem av till LO anslutet förbund med giltigt övergångsbevis, har rätt att utan särskild avgift överflytta sitt medlemskap till förbundet. När sådan överflyttning sker, ska inträdesdagen i senast sammanhängande medlemskap noteras i övergångsbeviset. Denna dag utgör utgångspunkt för beräkandet av de rättigheter som tillkommer medlemmen.

Mom 3. Medlemsförpliktelser i samband med överflyttning

Överflyttning ska snarast anmälas till förbundet. Medlem ska uppfylla samtliga stadgeenliga förpliktelser i samband med överflyttning.

§ 11 Utträde

Mom 1. Beviljat utträde

Medlem som

- a) övergått till verksamhet, utanför förbundets eller annan till LO i Sverige ansluten organisations verksamhetsområde, eller
- b) blivit arbetsgivare eller uteslutande i arbetsledande ställning, eller
- c) av annat skäl vill avsluta sitt medlemskap, kan sedan förfallna avgifter betalats, beviljas utträde ur förbundet.

Mom 2. Utträdesansökan

Skriftlig utträdesansökan ska ställas till förbundsstyrelsen, som beslutar i ärendet. Beviljas utträde, ska anteckning härom göras i medlemsbeviset med angivande av anledningen till utträdet och att alla stadgeenliga förpliktelser är uppfyllda. Avslås framställning om utträde ska beslut snarast skriftligt, med angivande av överklagningsmöjlighet, meddelas medlemmen. Beslut, varigenom framställningen avslås, kan överklagas i den ordning, som stadgas i § 30.

Mom 3. Del av tillgångar

Den som utträtt ur förbundet har inte rätt till någon del av förbundets tillgångar, eller rätt att inneha uppdrag för eller inom organisationen.

§ 12 Uteslutning

Mom 1. Bristande betalning

Medlem som för viss månad inte inom två månader därefter erlagt stadgeenliga avgifter, eller utan giltigt skäl under lika lång tid försummat sin anmälningsplikt, kan uteslutas ur förbundet. Har medlem inte inom föreskriven tid erlagt avgift på grund av förhållande medlemmen själv inte kunnat råda över eller på grund av omständighet av särskilt ömmande natur, kan förbundsstyrelsen efter prövning medge sådan medlem att stå kvar i förbundet.

Mom 2. Övriga uteslutningsgrunder

Uteslutning kan dessutom ske då medlem

- a) genom medvetet oriktiga uppgifter vunnit medlemskap
- b) genom oredligt förfarande kommit i åtnjutande av understöd, eller tillägnat sig förbundsmedel
- c) uppträtt som strejk- eller blockadbrytare
- d) på annat sätt än under a)–c) angetts, uppsåtligen brutit mot stadgarna eller vägrat rätta sig efter föreskrifter som har stöd i stadgar eller kongressbeslut, eller på annat sätt bedriver eller stöder med förbundets ändamål oförenlig verksamhet eller på annat sätt uppträder illojalt.

Uteslutning i fall som avses i detta moment verkställs av förbundsstyrelsen.

Mom 3. Avstängning

Om uteslutningsgrund enligt moment 2 d) föreligger kan förbundsstyrelsen i särskilda fall för viss tid eller tills vidare, i stället för uteslutning besluta att medlemmen mist rätten att motta eller inneha uppdrag inom och för organisationen.

Mom 4. Handlägningsförfarande vid uteslutning

Anmälan som kan leda till uteslutning enligt mom 2 ska inges skriftligt till förbundsstyrelsen. Medlem som delges anmälan av förbundsstyrelsen, kan därefter inom två veckor inkomma med förklaring. Medlemmen meddelas snarast skriftligt, under senast kända adress, beslutet med angivande av överklagningsmöjlighet. Beslut om uteslutning kan överklagas i den ordning som stadgas i § 30.

Mom 5. Del av tillgångar

Den som uteslutits ur förbundet, har inte rätt att utfå någon del av förbundets tillgångar eller rätt att inneha uppdrag för eller inom organisationen.

§ 13 Medlemmens förpliktelser**§ 13 Medlemmens rättigheter och ~~förpliktelser~~ skyldigheter****Mom 1 Allmänna rättigheter**

Medlem har förslags- och motionsrätt samt nomineringsrätt. Aktiva medlemmar har rätt att inneha förtroendeuppdrag.

Mom 2. Förhandlingshjälp och andra förmåner

Medlem har, efter att ha erlagt medlemsavgift, rätt till rådgivning och andra förmåner. Därutöver kan medlem, efter en månads medlemskap, beviljas förhandlingshjälp i tvister med sin arbetsgivare som uppkommit efter medlemmens inträde i förbundet.

Förbundsstyrelsen kan besluta att medlem erhåller hjälp, utan att kravet på en månads medlemskap är uppfyllt.

Mom 3. Konfliktersättning

Medlem har rätt att ansöka om ersättning vid konflikt på sätt som stadgas i § 15.

Mom 4. Rättshjälp

Medlem har rätt att ansöka om rättshjälp på sätt som stadgas i § 17.

Mom 1. Sammanhållning och lojalitet

Det åligger varje medlem i förbundet att verka för förbundets sammanhållning, rätta sig efter stadgar och stadgeenligt fattade beslut samt iaktta lojalitet mot förbundet, dess organisationer och företrädare.

Mom 2. Uppgiftsskyldighet

Medlem är skyldig att på begäran lämna statistiska och andra upplysningar angående arbetsvillkor och anställningsförhållanden.

Mom 3. Skyldighet att inhämta upplysningar

Medlem är skyldig att, innan arbete tas på ny arbetsplats, hos förbundet eller lokal facklig företrädare inhämta upplysningar angående arbetsvillkor och anställningsförhållanden på arbetsplatsen.

Mom 4. Överklagningsrätt

Medlem, som anser sig ha lidit orätt genom beslut av klubb eller dess styrelse, har rätt att hos förbundsstyrelsen överklaga beslutet. Förbundsstyrelsens beslut kan överklagas i den ordning som stadgas i § 30.

§ 14 Lönerörelser och förhandlingar**Mom 1. Riksavtal eller motsvarande**

Frågor angående riksavtal och förhandlingar handlägges av förbundsstyrelsen. På sätt som nedan anges behandlas avtalsfrågor av förbundsmötet.

Mom 2. Uppsägning, förhandling eller prolongering

Förbundsstyrelsen ska överlägga med förbundsmötet om huruvida gällande riksavtal ska uppsägas, göras till föremål för förhandling eller prolongeras. Förbundsmötets beslut är av rådgivande natur.

Mom 1 5. Sammanhållning och lojalitet

Det åligger varje medlem i förbundet att verka för förbundets sammanhållning, rätta sig efter stadgar och stadgeenligt fattade beslut samt iaktta lojalitet mot förbundet, dess organisationer och företrädare.

Mom 2 6. Uppgiftsskyldighet

Medlem är skyldig att på begäran lämna statistiska och andra upplysningar angående arbetsvillkor och anställningsförhållanden.

Mom 3 7. Skyldighet att inhämta upplysningar

Medlem är skyldig att, innan arbete tas på ny arbetsplats, hos förbundet eller lokal facklig företrädare inhämta upplysningar angående arbetsvillkor och anställningsförhållanden på arbetsplatsen.

Mom 4 8. Överklagningsrätt

Medlem, som anser sig ha lidit orätt genom beslut av klubb eller dess styrelse, har rätt att hos förbundsstyrelsen överklaga beslutet. Förbundsstyrelsens beslut kan överklagas i den ordning som stadgas i § 30.

Mom 3. Förhandlingsdelegationer

Förbundsstyrelsen väljer förhandlingsdelegationer i den utsträckning som behövs för avtalsrörelsens genomförande.

Förbundsstyrelsen fastställer behovet av förhandlingsdelegationer samt antalet ledamöter i dessa. Dock ska alltid antalet i produktionen verksamma medlemmar vara fler än hälften av förhandlingsdelegationens ledamöter.

Mom 4. Beslut

Förbundsstyrelsen beslutar om framställning att upprätta nytt, prolongera, förändra eller säga upp avtal.

Mom 5. Omröstning

Förbundsstyrelsen kan besluta att förslag till avtalsuppgörelse ska underställas berörda medlemmar för omröstning. Utfaller omröstningen så att två tredjedelar av berörda medlemmar röstar emot förslaget innebär detta resultat en begäran att förbundsstyrelsen ska avslå förslaget.

Mom 6. Slutgiltigt avgörande

Förbundsstyrelsen avgör slutgiltigt frågor som angår uppsägning av kollektivavtal, antagande eller förkastande av förslag till sådant avtal samt vidtagande av stridsåtgärder.

Mom 7. Lokalavtal

Det åligger lokalombudsmännen att teckna avtal med samtliga arbetsgivare som inte är bundna av riksavtal med förbundet, vilka driver verksamhet och har anställda inom förbundets verksamhetsområde. Avtal ska tecknas i form av hängavtal på gällande riksavtal för respektive bransch enligt av förbundsstyrelsen fastställt formulär. Annan form av lokalavtal ska underställas förbundsstyrelsen för godkännande.

Mom 8. Framställning

Framställning till arbetsgivare om att upprätta, förändra eller uppsäga lokalavtal sker på initiativ av förbundsstyrelsen eller lokalombudsman efter förbundsstyrelsens godkännande. Då lokalombudsman begär godkännande av förbundsstyrelsen ska fullständig redogörelse lämnas över vad framställningen avser liksom uppgift om gällande arbetsvillkor och de organisatoriska förhållandena på arbetsplatsen.

Mom 9. Svar på framställning

Arbetsgivarens svar på framställning som avses i mom 8 ska lämnas till förbundsstyrelsen. Lokalombudsman får inte vidta någon åtgärd förrän förbundsstyrelsen beslutat i frågan.

Mom 10. Lokala förhandlingar

Arbetsplatsklubben handlägger medbestämmandeförhandlingar, lokala förhandlingar som ska följa på riksavtalsuppgörelser samt andra avtalsuppgörelser som förbundet deltagit i.

Saknas arbetsplatsklubb handläggs lokala förhandlingar av ansvarig lokalombudsman.

Mom 11. Tvisteförhandling

Uppstår tvist vid företaget ska arbetsplatsklubben eller lokalombudsmannen genom förhandling försöka lösa tvisten. Om tvisten inte kan lösas och arbetsplatsklubben eller lokalombudsmannen vill föra ärendet vidare ska hemställan om central förhandling göras till förbundsstyrelsen. Där förhandlingsordning gäller enligt kollektivavtal, ska, efter avslutad lokal tvisteförhandling, förbundsstyrelsen, om den anser det påkallat, begära central tvisteförhandling.

Mom 12. Begäran om arbetsnedläggelse

Om arbetsgivaren vägrar förhandla, eller om förhandling inte leder till uppgörelse och berörda medlemmar därför vill lägga ned arbetet, ska slutna omröstning företas. Om denna utfaller så att två tredjedelar av berörda medlemmar röstar för arbetsnedläggelse, kan begäran om denna åtgärd göras hos förbundsstyrelsen som beslutar om och när arbetsnedläggelse ska vidtas. Förbundsstyrelsen har oberoende av begäran rätt att påbjuda arbetsnedläggelse.

Motsvarande rätt tillkommer förbundsstyrelsen ifråga om sympatiåtgärder.

Mom 13. Godkännande av stridsåtgärder

Stridsåtgärder får inte vidtas eller tillkännages utan att förbundsstyrelsen lämnat godkännande därtill. Förbundets medlemmar har varken rätt eller skyldighet att följa annat än av förbundsstyrelsen utfärdad eller godkänt meddelande om stridsåtgärd.

Mom 14. Konfliktorganisation

Förbundsstyrelsen fastställer konfliktorganisationsplanen av vilken det framgår ansvariga för konfliktarbetet.

Mom 15. Kontroll av konflikt

Sedan arbetet nedlagts eller arbetsplats förklarats i blockad, ska kontroll utövas så att ingen arbetar förrän uppgörelse träffats eller konflikten förklarats avslutad. Den som dessförinnan börjar arbeta på sådan plats betraktas som blockadbrytare. Dennes fullständiga namn samt för medlem medlemsnummer eller personnummer ska omedelbart meddelas av den, som enligt av förbundsstyrelsen beslutad konfliktorganisation är ansvarig.

§ 15 Ersättning vid konflikt

Mom 1. Ersättningsrätt

Vid strejk som av förbundsstyrelsen godkänts, vid lockout och vid medlemmars indragande i arbetsinställelse inom annat förbunds verksamhetsområde, utbetalar förbundet ersättning som i sådant fall utgår från och med första dagen av konflikten. Fråga om ersättningsrätt

vid lockout, eller fråga om medlem är att anse som indragen i arbetsinställelse inom annat förbunds verksamhetsområde, avgörs av förbundsstyrelsen. Rätt att erhålla ersättning har den som

- a) varit medlem i förbundet minst tre månader före konfliktutbrottet
  - b) är överflyttad medlem från annat förbund med en sammanlagd medlemstid på minst tre månader före konfliktutbrottet.
  - c) efter prövning av förbundsstyrelsen beviljats ersättning
- Denna begränsning gäller inte föreningsrättskonflikter.

Mom 2. Ersättningens storlek

Konfliktersättning utgår till ersättningsberättigad medlem med ett belopp per arbetsdag som motsvarar 50 procent av den förlorade bruttoarbetsinkomsten, dock högst med 560 kronor per dag.

Ovan angivna krontal/dag justeras inför varje år av förbundsstyrelsen med hänsyn till tecknade avtalsuppgörelser inom förbundet.

Ovan angivna ersättning kan av förbundsstyrelsen höjas eller sänkas beroende på konfliktens omfattning och förbundets ekonomiska resurser.

Mom 3. Skyldighet att söka arbete

Medlem, som är indragen i arbetsinställelse, är skyldig att söka annat arbete på samma eller annan ort. Vägrar medlem att ta erbjudet lämpligt arbete, har därmed rätten till ersättning förverkats för så lång tid av konflikten, som det erbjudna arbetet skulle ha varat. Den som får arbete på annan ort, kan, efter beslut av förbundsstyrelsen, såsom reshjälp erhålla ett belopp, motsvarande högst tre veckors konfliktersättning. Om arbetet upphör innan konflikten bilagts, återinträder medlemmen i sin rätt till ersättning, dock tidigast efter utgången av den tid reshjälp motsvarar.

Mom 2. Ersättningens storlek

Konfliktersättning utgår till ersättningsberättigad medlem med ett belopp per arbetsdag som motsvarar 50 procent av den förlorade bruttoarbetsinkomsten, dock högst med **560 610** kronor per dag.

Ovan angivna krontal/dag justeras inför varje år av förbundsstyrelsen med hänsyn till tecknade avtalsuppgörelser inom förbundet.

Ovan angivna ersättning kan av förbundsstyrelsen höjas eller sänkas beroende på konfliktens omfattning och förbundets ekonomiska resurser.

Mom 4. Ej ersättningsrätt i vissa fall

Medlem, som på grund av sjukdom eller olycksfall är oförmögen att arbeta eller som av annan anledning, är förhindrad därtill, kan inte erhålla konfliktersättning.

Mom 5. Avdrag för medlemsavgifter

Vid utbetalning av ersättning görs avdrag för eventuellt resterande medlemsavgifter.

Mom 6. Utbetalningsätt

Utbetalning sker på sätt som förbundsstyrelsen beslutar.

Mom 7. Tidsfrist för anspråk på ersättning

Medlem som inte gjort anspråk på ersättning inom två månader efter sista konfliktdagen, mister rätten till konfliktersättning, såvida inte särskilda skäl föreligger.

§ 16 Ersättning vid trakassering**Mom 1. Ersättningsrätt**

Om medlem på grund av sin verksamhet för organisationen avskedas, eller till följd av trakassering från arbetsgivarens sida föranleds att säga upp sin anställning kan av förbundsstyrelsen tillerkännas ersättning. Innan medlem själv avslutar sin anställning, eller vägrar ta erbjudet arbete, ska medgivande inhämtas från förbundsstyrelsen.

Mom 2. Ersättnings storlek

Ersättning enligt mom 1 utgår med samma belopp som i § 15 mom 2 omnämnd konfliktersättning. Ersättning utgår för tid som förbundsstyrelsen bestämmer, dock längst intill dess medlemmen erhållit ny anställning. Medlem, som uppbär ersättning, är skyldig att snarast möjligt söka skaffa sig nytt arbete. Förbundsstyrelsen kan, om medlem eftersätter vad i sådant hänseende åligger denne eller vägrar anta erbjudet lämpligt arbete, besluta om ersättnings indragande.

Mom 3. Återbetalning av ersättning

Om medlem, som uppbär eller uppburit ersättning enligt denna paragraf på grund av den av arbetsgivaren företagna åtgärden, tillerkänns skadestånd av denne, åligger det medlemmen att till förbundet återbetala uppuren ersättning, dock högst det belopp vartill skadeståndet uppgår.

§ 17 Rättshjälp

Mom 1. Omfattning

Rättshjälp kan beviljas av förbundsstyrelsen i följande fall:

1. till medlem, som för att kunna hävda sina intressen gentemot arbetsgivare måste vidta rättsliga åtgärder
2. till medlem, som genom sin anställning eller medlemskap utsätts för händelse som medför en rättslig tvist. Rättshjälp kan också beviljas avliden medlems rättsinnehavare.

Mom 2. Ansökan

Medlem ska inte ansöka om rättshjälp till förbundsstyrelsen. Rättegång, för vilken rättshjälp begärs, får inte inledas av medlem förrän förbundsstyrelsens beslut meddelats.

§ 18 Förbundsstyrelsen

Mom 1. Uppgift

Förbundsstyrelsen handhar den omedelbara ledningen av förbundets verksamhet i överensstämmelse med dessa stadgar och av kongressen fattade beslut, och är under kongressperioden förbundets högsta beslutande organ, där inte denna för i särskilt angivna fall utövas av förbundsmötet.

Mom 2. Sammansättning

Förbundsstyrelsen består av elva ledamöter av vilka förbundets ordförande, andre ordförande och tredje ordförande är valda i särskild ordning. Övriga ledamöter väljs av ordinarie kongress bland inom förbundets verksamhetsområde aktiva medlemmar.

Med aktiva medlemmar avses även medlemmar som är arbetslösa och söker arbete.

Mom 3. Arbetsutskott

De tre i förbundsstyrelsen ingående funktionärerna utgör ett arbetsutskott.

Arbetsutskottet har att handlägga ärenden i enlighet med den arbetsordning som fastställs av förbundsstyrelsen.

Mom 4. Suppleanter

Ordinarie kongress utser två suppleanter bland förbundets ombudsmän, som vid förfall för någon av de tre i styrelsen ingående funktionärerna inträder i styrelsen i den ordning de vid valet erhållit röstetal. För varje av övriga ledamöter utser ordinarie kongress två personliga suppleanter, som vid ordinarie ledamots förfall eller avgång inträder i den ordning de vid valet erhållit röstetal.

Mom 5. Upphörande av uppdrag

Ledamot av förbundsstyrelsen eller suppleant som utträder eller utesluts ur förbundet, anses skild från uppdraget. Detsamma gäller ledamot som utan giltigt förfall är frånvarande från två sammanträden i rad.

Om under kongressperioden suppleant inträtt i styrelsen eller avgått, utses ny suppleant av förbundsmötet. Beträffande dylika val ska i tillämpliga delar gälla vad i § 24 mom 15 stadgas.

Mom 6. Avstängning

Om det mot ledamot av förbundsstyrelsen föreligger sådana omständigheter som gör att det förtroende styrelseuppdraget förutsätter kan anses vara förverkat utan att skäl till uteslutning ur förbundet föreligger, kan förbundsmötet, på förslag av förbundsstyrelsen, besluta om suspension från uppdraget för tiden intill nästa ordinarie kongress.

Mom 7. Sammanträden

Förbundsstyrelsen har ordinarie sammanträde i regel en gång per månad. Då ärenden av brådskande natur så påfordrar kan extra sammanträde hållas. För styrelsebesluts giltighet krävs att mer än hälften av styrelsens samtliga ledamöter är ense om beslutet.

Mom 8. Ersättning

Förbundsstyrelsens ledamöter erhåller arvode med belopp, som fastställs av kongressen och ersättning för kostnader enligt förbundets resereglemente.

§ 19 Förbundsmötet**Mom 1. Uppgift**

Förbundsmötet har till uppgift att öva tillsyn över styrelsens förvaltning och styrelsen kan inte utan föregående samråd med förbundsmötet avgöra ärenden av större principiell eller ekonomisk betydelse. Om förbundsmötets beslutanderätt i vissa fall stadgas i § 4 mom 5, § 6 mom 1 och 4, § 11 mom 2, § 12 mom 4, § 13 mom 4, § 18 mom 5 och 6, § 22 mom 5, § 24 mom 2 samt § 30.

Förbundsmötet fastställer resereglemente som reglerar ersättning och traktamente vid uppdrag för förbundets räkning.

Mom 2. Sammansättning

Förbundsmötet består av ledamöter som väljs för kongressperiod av ordinarie kongress bland inom förbundets verksamhetsområde aktiva medlemmar.

Varje verksamhetsregion har tre ledamöter och därefter ytterligare en ledamot per påbörjat 2000-tal medlemmar.

Mom 3. Suppleanter

Ordinarie kongress utser lika många suppleanter som ordinarie ledamöter från respektive verksamhetsregion som vid ordinarie ledamots förfall eller avgång inträder i den ordning de vid valet erhållit röstetal.

Om under kongressperioden suppleant inträtt i förbundsmötet eller avgått nominerar berörd region ny suppleant som sedan utses av förbundsstyrelsen.

Mom 4. Upphörande av uppdrag

Ledamot av förbundsmötet eller suppleant som utträder eller utesluts ur förbundet, anses skild från uppdraget. Detsamma gäller ledamot som utan giltigt förfall är frånvarande från mer än ett sammanträde.

Mom 5. Sammanträden

Förbundsmötet ska hålla minst två sammanträden per år. Vid förbundsmötets sammanträden ska förbundsstyrelsens ledamöter vara närvarande och de har därvid förslags-, yttrande- och rösträtt i alla frågor som inte rör ansvarsfrihet för förbundsstyrelsens ledamöter.

Vid förbundsmötets sammanträden har förbundets revisorer närvaro-, yttrande- och förslagsrätt. Förbundets ombudsmän ska närvara och har där yttrande och förslagsrätt.

Kallelse till förbundsmötets sammanträden ska vara ledamöterna tillhanda senast fyra veckor före sammanträdet.

Förbundsmötet har till uppgift att välja förtroendevalda i den utsträckning som krävs för verksamhetens genomförande.

Årssammanträde hålls varje år senast i maj månad. Vid det årssammanträdet förelägger styrelsen för förbundsmötet verksamhetsberättelse och revisionsberättelse för närmast föregående år. Efter granskning av dessa berättelser beslutar förbundsmötet om till- eller avstyrkande till kongressen av ansvarsfrihet för förbundsstyrelsen för den tid berättelserna omfattar.

På sitt höstsammanträde har förbundsmötet att besluta om av förbundsstyrelsen föreslagen verksamhetsplanering och budget för kommande verksamhetsår.

Därtill har förbundsmötet på sitt höstsammanträde att fastställa medlemsavgiftens storlek för kommande verksamhetsår.

Mom 3. Suppleanter

Ordinarie kongress utser ~~lika många suppleanter som två personliga suppleanter för varje ordinarie ledamöter~~ ledamot från respektive verksamhetsregion som vid ordinarie ledamots förfall eller avgång inträder i den ordning de vid valet erhållit röstetal.

Om under kongressperioden suppleant inträtt i förbundsmötet eller avgått nominerar berörd region ny suppleant som sedan utses av förbundsstyrelsen.

Mom 6. Extra sammanträde

Extra sammanträde med förbundsmötet hålls då förbundsstyrelsen så finner påkallat, eller då minst hälften av förbundsmötets ledamöter för viss frågas behandling gjort skriftlig, motiverad framställning hos förbundsstyrelsen.

Till extra sammanträde kan kallas med kortare varsel än fyra veckor.

Mom 7. Ärenden

Till behandling vid förbundsmötets sammanträden ska upptas av förbundsstyrelsen till förbundsmötet hänskjutna frågor, samt av ledamöterna väckta frågor som senast sex veckor före sammanträdet skriftligen tillställts förbundsstyrelsen.

Mom 8. Motionsrätt

Till förbundsmötets ordinarie sammanträden har varje medlem eller klubb motionsrätt. Enskild klubb eller medlem som så begär har rätt att få motionen behandlad av förbundsmötet. Motioner ska vara förbundsstyrelsen tillhanda senast åtta veckor före ordinarie sammanträde med förbundsmötet. Förbundsstyrelsen lägger inför förbundsmötet fram förslag till beslut om de motioner som ska behandlas. Dessa förslag ska genom förbundsstyrelsens försorg vara ledamöterna tillhanda senast tre veckor innan sammanträdet.

Förbundsmötet utser ledamöter till LOs representantskap.

Som ordförande vid förbundsmötets sammanträde fungerar den av ledamöterna, som därtill vid sammanträdet utses.

Mom 9. Val på förbundsmötet

Valbar är aktiva medlemmar samt när så är lämpligt förbundets funktionärer och ombudsmän.

Alla personval sker genom sluten omröstning om inte mötet enhälligt beslutar om öppen omröstning.

För att kunna förklaras vald till ett uppdrag krävs att ha fått mer än hälften av vid valet avgivna godkända röster. Härvid räknas inte kasserade eller blanka röster.

I de fall då detta röstetal inte uppnåtts genomförs omröstning mellan de som fått högsta röstetalet. I omvalet får kvarstå högst två kandidater för varje uppdrag som ska tillsättas.

Vid lika röstetal avgörs företrädet genom lottning.

Suppleanter ingår vid ordinarie ledamots frånvaro i den ordning de vid valet erhållit röstetal eller i den ordning som angetts vid valet.

Mom 10. Besluts giltighet

För giltigheten av beslut i förbundsmötet erfordras, där inte annat i dessa stadgar föreskrivs, att mer än hälften av i omröstning deltagande ledamöter är ense om beslutet.

Vid lika röstetal gäller den mening som biträds av ordföranden.

Mom 11. Ersättning

Förbundsmötets ledamöter erhåller ersättning för kostnader enligt förbundets resereglemente.

§ 20 Förbundets funktionärer och ombudsmän**Mom 1. Ordförande**

Ordinarie kongress utser genom val för kongressperioden ordförande, andre ordförande och tredje ordförande.

Mom 2. Efterträdare

Om kongressvald funktionär avlider eller avgår under kongressperioden, utser förbundsmötet efterträdare i styrelsen för tiden till och med nästa ordinarie kongress.

Beträffande sådant val ska i tillämpliga delar gälla vad i § 24 mom 16 stadgas

Mom 3. Upphörande av uppdrag

Kongressvald funktionär, som missköter sin tjänst, kan av förbundsmötet efter förslag av förbundsstyrelsen skiljas från sin tjänst. Förbundsmötets beslut i sådan fråga kan överklagas till kongressen, men ska oberoende av överklagandet verkställas från angiven tidpunkt.

Mom 4. Lön och reseersättning

Lönesättningsprinciper för de kongressvalda funktionärerna fastställs av förbundsstyrelsen inför varje kongress.

Mom 5. Ombudsmän

Ombudsmän anställs av förbundsstyrelsen.

Mom 6. Lokalombudsmän

Lokalt placerade ombudsmän har till uppgift att biträda medlemmar och arbetsplatsklubbar vid förhandlingar och uppgörelser rörande arbets- och lönevillkor och tillse att kollektivavtal upprättas.

Mom 7. Annat uppdrag

Ombudsmännen ska helt ägna sig åt sin tjänst hos förbundet och får inte utan förbundsstyrelsens tillstånd åta sig annat uppdrag.

Mom 8. Ansvarsfördelning

Förbundsordföranden utövar i samråd med styrelsen ledningen av förbundets löpande verksamhet, leder förhandlingarna vid förbundsstyrelsens sammanträden, ansvarar för att alla vid dessa sammanträden förekommande ärenden föredras och ansvarar för verkställigheten av kongressens, förbundsmötets och styrelsens beslut.

Andre ordföranden biträder förbundsordföranden och är vid förhinder för ordföranden dennes ställföreträdare.

Arbets- och ansvarsfördelningen bland de i arbetsutskottet ingående funktionärerna bestäms av förbundsstyrelsen.

Den av arbetsutskottets ledamöter som ansvarar för den ekonomiska förvaltningen ska på förbundets bekostnad garantiförsäkras till belopp som förbundsstyrelsens bestämmer.

Övriga ombudsmän utför de arbetsuppgifter som förbundsstyrelsen bestämmer.

Förbundsstyrelsen beslutar om arbets- och ansvarsfördelning för anställda ombudsmän. Arbets- och ansvarsfördelningen ska framgå av organisationsplanen.

Mom 9. Administrativ personal

Administrativ personal anställs av förbundsstyrelsen.

§ 21 Firmateckning

Förbundsstyrelsen utser inom sig de personer, som tecknar förbundets firma. Vid uttag av inestående medel i banker eller på plusgirokonto ska firman tecknas av minst två av styrelsen utsedda personer i förening om beloppet överstiger 25 000 kr. Förbundsstyrelsen ansvarar för att beslut om firmateckning utan dröjsmål lämnas till vederbörande penninginrättnings kännedom genom protokollsutdrag.

Firmatecknare kan inte utan särskilt bemyndigande av förbundsstyrelsen för förbundets räkning inköpa fast egendom eller avyttra eller med inteckning för gäld belasta förbundet tillhörig sådan egendom, företa i § 22 omnämnda medelsplacering eller för förbundets räkning uppta eller bevilja lån.

§ 22 Den ekonomiska förvaltningen och räkenskaperna

Mom 1. Medelsplacering

Förbundsstyrelsen beslutar om medelsplacering.

Mom 2. Instruktioner och regelverk

Förbundsstyrelsen ska årligen fastställa placeringsinstruktioner, attestordning samt regler för utanordning och utbetalning.

Mom 3. Förvaring

Värdehandlingar ska så långt möjligt lämnas till förvaring i bankdepå.

Värdehandlingar i förbundets eget förvar ska förvaras i av försäkringsgivaren godkänt utrymme och med betryggande ordning för in- och uttag.

Mom 4. Redovisning

Förbundets redovisning ska ske i överensstämmelse med god redovisningssed i Sverige. Förbundets räkenskaper avslutas per kalenderår. Fastställt bokslut ska vara revisorerna tillhanda senast den 31 mars.

Mom 5. Verksamhetsberättelse

Det åligger förbundsstyrelsen att till förbundsmötets ordinarie årssammanträde avge en av styrelsens ledamöter underskriven berättelse över förbundets verksamhet närmast föregående år. Förbundets årsredovisning ska ingå som en del i verksamhetsberättelsen.

Mom 6. Övergripande ansvar

En av arbetsutskottets ledamöter utses av förbundsstyrelsen att ansvara för den ekonomiska förvaltningen. Förbundsstyrelsen utser eller tillsätter även den som ska handlägga den ekonomiska förvaltningen samt med ekonomiförvaltningen sammanhängande korrespondens.

§ 23 Revision**Mom 1. Val av revisorer**

För granskning av förbundsstyrelsens och förbundsmötets verksamhet och förbundets räkenskaper väljer ordinarie kongress för nästföljande kongressperiod, vid sidan av särskild anlitad yrkesrevisor, tre revisorer och tre suppleanter för dessa. Suppleanterna inträder vid förfall för ordinarie revisor i den ordning de vid valet erhållit röstetal.

Mom 2. Upphörande av uppdrag

Revisor eller tillkallad suppleant som utan giltigt förfall är frånvarande vid mer än ett revisionstillfälle, anses skild från uppdraget.

Mom 3. Revision av styrelsens förvaltning

Beträffande förbundsstyrelsens förvaltning åligger det revisorerna att verkställa årsrevision och däröver avge berättelse till förbundsmötet med till- eller avstyrkande av ansvarsfrihet, att till ordinarie kongress avge revisionsberättelse över förvaltningen under den gångna kongressperioden med till- eller avstyrkande av ansvarsfrihet, att i samverkan med yrkesrevisionen löpande följa och granska förvaltning och räkenskaper; samt att på tidpunkter de anser lämpliga inventera förbundets kontanta kassa och andra kapitaltillgångar.

Mom 4. Tidpunkt för årsrevision

Årsrevisionen ska vara verkställd och berättelse däröver ingiven till förbundsstyrelsen inom en månad efter den dag då bokslutet överlämnats till revisorerna.

Mom 5. Revision av förbundsmötets verksamhet

Beträffande förbundsmötets verksamhet åligger det revisorerna att i god tid före ordinarie kongress företa granskning av förbundsmötets verksamhet under den förflutna kongressperioden samt därutöver med till eller avstyrkande av ansvarsfrihet till kongressen avge berättelse.

Vid förbundsmötets sammanträden och kongressen har revisorerna yttrande- och förslagsrätt.

Mom 6. Handlingar

Var och en av revisorerna har, efter framställan, rätt att ta del av räkenskapsböcker, protokoll och övriga till förbundets verksamhet och förvaltning hörande handlingar.

Mom 7. Revisorers ansvar

Har revisorerna i berättelse eller annan handling som av dem framläggs, mot bättre vetande lämnat oriktig uppgift eller uppsåtligen underlåtit att göra anmärkning mot sådan uppgift i handling som av dem granskats, eller vid fullgörandet av sitt uppdrag visat vårdslöshet, är de ansvariga för därav uppkommen skada.

Mom 8. Deltagande på förbundsstyrelsesammanträden

Om förbundsstyrelsen, på grund av framställda anmärkningar eller förslag, kallar revisorerna till sammanträde, är dessa skyldiga att närvara vid sammanträdet under behandlingen av det ifrågavarande ärendet.

Mom 9. Arvode

Revisorerna erhåller arvode med belopp som fastställs av kongressen och ersättning för kostnader enligt förbundets resereglemente.

Mom 10. Yrkesrevisor

I årsrevisionen ska yrkesrevisor delta med uppgift att tillse att förbundsrevisorernas granskning sker på betryggande sätt och att jämte dem underskriva revisionsberättelsen. Yrkesrevisorn ska också utöva all den kontroll över den ekonomiska förvaltningen och räkenskaperna som revisorn finner erforderlig.

§ 24 Kongressen**Mom 1. Högst beslutande**

Kongressen är förbundets högsta beslutande myndighet.

Mom 2. Sammanträden

Ordinarie kongress sammanträder vart fjärde kalenderår på tid och plats som förbundsstyrelsen bestämmer. Då särskilda omständigheter föreligger, kan förbundsstyrelsen efter hörande av förbundsmötet besluta om extra kongress.

Mom 3. Extra kongress

Extra kongress ska också inkallas då minst 15 procent av förbundets medlemmar (medlemsantalet vid senaste årsskifte) yrkar på en viss frågas behandling.

Framställningen ska vara underskriven, och vid allmän omröstning inom förbundets klubbar ska yrkandet ha biträtts av minst två tredjedelar av de i omröstningen deltagande medlemmarna. Extra kongress kan endast behandla den eller de frågor, som föranlett dessinkallande.

Mom 4. Kallelse till kongress

Kallelse till ordinarie kongress ska utfärdas till medlemmar och klubbar minst åtta månader före dess hållande.

Till extra kongress kallas på samma sätt utan iakttagande av viss tid för kallelsen.

Mom 5. Ombudsfördelning

Varje arbetsplatsklubb väljer bland sina medlemmar ett kongressombud för varje påbörjat 150-tal medlemmar.

Varje verksamhetsregions aktiva medlemmar, som inte tillhör en arbetsplatsklubb, väljer inom sig ett kongressombud per påbörjat 1000-tal medlemmar. Beräkningsgrunden utgörs av aktiva medlemmar i regionen som inte tillhör en arbetsplatsklubb. Med aktiva medlemmar avses även medlemmar som är arbetslösa och söker arbete.

Mom 6. Val av kongressombud

a) Val av ombud till förbundets kongress sker på klubbmöte.

För att kunna förklaras vald till ombud, erfordras att ha erhållit mer än hälften av vid valet avgivna godkända röster. Härvid medräknas inte avgivna kasserade och blanka röster.

I de fall, då detta röstetal inte uppnåtts, förrättas omval mellan dem som erhållit högsta röstetalet. I omvalet får kvarstå högst två kandidater för varje ombud som ska väljas. Vid lika röstetal avgörs företrädet genom lottning.

b) Aktiva medlemmar som inte tillhör en arbetsplatsklubb väljer ombud till kongressen genom särskild omröstning som förbundsstyrelsen beslutat om.

Mom 7. Suppleanter

Suppleanter väljs till samma antal som ombuden och inträder i den ordning som anges av deras vid valet erhållna röstetal.

Mom 8. Valbarhet

Valbar är aktiva medlemmar inom förbundets verksamhetsområde med undantag för förbundsstyrelsens och förbundsmötets ledamöter samt förbundets revisorer. Förbundets pensionärer eller personer som inte är aktiva i fackföreningsrörelsen kan inte utses till kongressombud.

Mom 9. Närvaroskyldighet

Förbundsstyrelsens och förbundsmötets ledamöter samt förbundets revisorer är skyldiga att närvara vid kongressen. Förbundsstyrelsens och förbundsmötets ledamöter har där yttrande- och förslagsrätt i alla frågor samt rösträtt i de frågor, som inte avser ansvarsfrihet för den föregående kongressperiodens förvaltning samt vid val av revisorer.

Samtliga av förbundets ombudsmän som inte tillhör förbundsstyrelsen ska närvara vid kongressen samt har där, liksom revisorerna, yttrande- och förslagsrätt.

Mom 10. Fullmakter

Fullmakter för kongressombuden ska utfärdas av vederbörande arbetsplatsklubb.

För kongressombud valda av medlemmar som inte tillhör arbetsplatsklubb utfärdar förbundets valberedning fullmakter.

Fullmakter för kongressen granskas av en av förbundsstyrelsen före kongressen tillsatt kommitté, för vilket ändamål fullmakterna ska vara insända till förbundsstyrelsen senast tio veckor före kongressen.

Rörande insändandet och granskningen av fullmakter till extra kongress gäller vad förbundsstyrelsen i samband med kongressens inkallande föreskriver.

Mom 11. Motionsrätt

Motion till kongressen kan väckas av varje enskild medlem, eller arbetsplatsklubb. Motion väckt av enskild medlem eller arbetsplatsklubb ska vara förbundsstyrelsen tillhanda senast sju månader före kongressens öppnande.

Förbundsstyrelsen låter sammanföra och trycka motionerna, och motionerna ska tillsammans med förbundsstyrelsens utlåtande över dem tillställas kongressombuden senast åtta veckor före kongressens öppnande.

Mom 12. Planering av kongressen

Det åligger förbundsstyrelsen att planlägga kongressens arbete samt att upprätta förslag till dagordning och arbetsordning för densamma, vilka samtidigt med motionerna ska sändas ut till kongressombuden.

Mom 13. Ordinarie kongressbehandling

Ordinarie kongress ska behandla val- och stadgefrågor och i övrigt främst vara inriktad på att behandla för förbundet viktiga idémässiga och principiella frågor med framåsyftande karaktär. Förbundsstyrelsen har dock rätt att framlägga förslag till kongressen i alla frågor som rör förbundets verksamhet.

Fråga, som inte av förbundsstyrelsen eller genom motion hänskjutits till kongressens prövning, kan likväl, om den inte avser ändring av dessa stadgar, upptas till behandling och avgörande på kongressen, om denna med tre fjärdedelars majoritet så beslutar.

Mom 14. Verksamhetsberättelse och ansvarsfrihet

Förbundsstyrelsen ska förelägga kongressen i § 22 mom 5 och i § 23 mom 3 och 4 omnämnda berättelser över verksamheten och den ekonomiska förvaltningen under de år den förflutna kongressperioden omfattar. Efter granskning av berättelserna beslutar kongressen rörande ansvarsfrihet för förbundsstyrelsen och förbundsmötet för den tid berättelserna omfattar.

Mom 12. Planering av kongressen

Det åligger förbundsstyrelsen att planlägga kongressens arbete samt att upprätta förslag till dagordning och arbetsordning för densamma, vilka samtidigt med motionerna ska sändas ut till kongressombuden. *Förbundsstyrelsen fastställer datum för beräkning av kongressombud samt antal ledamöter i förbundsmötet.*

Mom 15. Val på kongressen

Ordinarie kongress väljer ordförande, andre ordförande och tredje ordförande, övriga ledamöter av förbundsstyrelsen samt suppleanter till förbundsstyrelsen, till förbundsmötet samt suppleanter till förbundsmötet och revisorer samt suppleanter för dessa.

Kongressen väljer för kongressperioden en valberedning som består av fem ledamöter ur förbundsmötet, en ledamot från varje region. En ledamot väljs till sammankallande. För varje ordinarie ledamot väljer kongressen ur förbundsmötet två personliga suppleanter. Om en ordinarie ledamot eller suppleant i valberedningen frånträder uppdraget som ledamot i förbundsmötet anses uppdraget i valberedningen upphöra vid samma tidpunkt. Om en suppleant inträtt i valberedningen eller avgått väljer förbundsmötet en ny suppleant.

Valberedningens uppgift är att bereda val som ska genomföras på kongress och förbundsmöte. Regionens ordinarie ledamot utgör tillsammans med dess suppleanter regionens nomineringsgrupp.

Kongressen väljer även ombud till LOs kongress. Skulle anmälningstiden till LOs kongress infalla så att val inte kan ske på kongressen, kan förbundsmötet utse ombud till LO-kongressen.

Medlemmar som är pensionerade eller inte har anställning inom förbundets verksamhetsområde, kan inte vara ledamöter eller ombud till nämnda uppdrag.

Mom 16. Valordning

Alla personval sker genom sluten omröstning om inte mötet enhälligt beslutar om öppen omröstning.

För att kunna förklaras vald till ett uppdrag krävs att ha fått mer än hälften av vid valet avgivna godkända röster. Härvid räknas inte kasserade eller blanka röster.

I de fall då detta röstetal inte uppnåtts genomförs omröstning mellan de som fått högsta röstetalet. I omvalet får kvarstå högst två kandidater för varje uppdrag som ska tillsättas.

Vid lika röstetal avgörs företrädet genom lottning.

Suppleanter ingår vid ordinarie ledamots frånvaro i den ordning de vid valet erhållit röstetal eller i den ordning som angetts vid valet.

Ombudet kan inte överlåta sin rösträtt på annan.

Mom 17. Beslut

Beslut fattas av kongressen genom öppen omröstning, om inte minst 10% av de röstberättigade hos tjänstgörande ordföranden skriftligen hemställer om annat omröstningsförfarande.

Varje vid kongressen röstberättigad har en röst. Med undantag för i mom 15 omnämnda val och i mom 13 andra stycket avsett beslut fattas alla beslut med enkel majoritet; vid lika röstetal gäller den mening, som biträds av kongressens tjänstgörande ordförande.

Ombudet kan inte överlåta sin rösträtt på annan.

Mom 18. Reseersättning

Reseersättning och dagtraktamente för samtliga deltagare i kongressen utgår med belopp, som kongressen bestämmer.

§ 25 Regional och lokal verksamhet**Mom 1. Verksamhetsregioner**

Förbundet indelas i verksamhetsregioner som fastställs av förbundsstyrelsen.

Mom 2. Verkställande utskott

Regionens förbundsmötesledamöter och lokalombudsmän tillsammans med en av förbundsstyrelsen utsedd central ombudsman utgör ett verkställande utskott som har till uppgift att samordna och ansvara för genomförande av verksamheten. Det verkställande utskottet sammanställer förslag till verksamhetsplan och budget för regionen.

Förbundsstyrelsens ledamöter har närvarorätt vid de verkställande utskottens möten.

Mom 3. Verksamhetsträffar

Förbundsstyrelsen kallar till minst två verksamhetsträffar per år i varje region. Verksamhetsträffarna ska utifrån de mål och beslut som kongressen lagt fast fokusera på arbetsplatsernas behov och de gemensamma uppgifterna. Verksamhetsträffarna dokumenteras och utgör underlag för den gemensamma verksamhetsplanen förbundsmötet har att besluta om.

Mom 4. Nomineringar

Regionen genomför nomineringsmöten och lämnar förslag för val som ska genomföras på förbundsmöte och kongress.

Nomineringsmötet utgörs av regionens förbundsmötesledamöter, representanter från arbetsplatsklubbarna samt regionala arbetsplatsombud som har rösträtt.

Regionens ordinarie ledamot i förbundets valberedning samt de två personliga suppleanterna för denne utgör regionens nomineringsgrupp som inför regionens nomineringsmöte har att sammanställa inkomna nomineringar och på nomineringsmötet lägga förslag till slutlig nominering. Regionens ordinarie ledamot i förbundets valberedning fungerar som sammankallande för regionens nomineringsgrupp.

Därutöver har nomineringsmötet rätt att nominera kongressombud för medlemmar som inte tillhör arbetsplatsklubb.

Medlemmar som inte tillhör arbetsplatsklubb har rätt att nominera kongressombud.

Ombudsmännen har förslags- och yttranderätt.

Mom 5. Regionala arbetsplatsombud

De kongressombud som väljs av medlemmar vid arbetsplatser utan klubb utgör för kongressperiod regionala arbetsplatsombud.

Regionala arbetsplatsombud kallas till regionens verksamhetsträffar och nomineringsmöten.

Mom 6. Förtroendevalda i regionen

De av förbundsmötet förtroendevalda i regionen har till uppgift att genomföra den verksamhet som fastställts i verksamhetsplanen.

Mom 7. Upphörande av uppdrag

Förtroendevald som utträder eller utesluts ur förbundet, anses skild från uppdraget.

§ 26 Arbetsplatsklubbar

Mom 1. Uppgifter

Förbundsstyrelsen fastställer antalet arbetsplatsklubbar.

Vid arbetsplats där förutsättningar föreligger ska arbetsplatsklubb bildas genom beslut på medlemsmöte. Arbetsplatsklubb omfattar samtliga medlemmar på arbetsplatsen.

Om det i särskilda fall finns mer än ett arbetsställe, som ska utgöra grund för arbetsplatsklubben, ska detta föregås av beslut på medlemsmöte på varje enskild arbetsplats och därefter fastställas av förbundsstyrelsen.

Arbetsplatsklubbarna utgör underlag för val av ombud till kongressen.

Alla medlemmar i klubben samverkar för att samtliga på arbetsplatserna anställda arbetare är organiserade i Livsmedelsarbetsreförbundet.

Klubben utgör kontaktorgan mellan medlemmarna på arbetsplatsen och förbundet och har till uppgift

- att tillvarata medlemmarnas intressen gentemot arbetsgivaren,
  - att upprätta verksamhetsplan för klubbens verksamhet, att i samråd med ombudsman förbereda och handlägga frågor rörande löner och arbetsförhållanden på arbetsplatsen,
  - att arbeta för en god arbetsmiljö och utse skyddsombud,
  - att verka för god sammanhållning mellan de anställda på arbetsplatsen,
  - att välja erforderligt antal förtroendevalda på arbetsplatsen,
  - att tillse att medlemmarna är inplacerade i korrekt avgiftsklass utifrån förbundsmötet fastställd indelning
- samt att på sätt som förbundsstyrelsen anvisar redovisa nödvändiga uppgifter för avgiftsbörden,
- att tillhandahålla förbundsstyrelsen de uppgifter och upplysningar som är nödvändiga för förbundets del,
  - att verkställa uppdrag och beslut som meddelas av förbundsstyrelsen.

Mom 2. Studier, information och opinionsbildning

Det åligger klubbstyrelsen att tillse att aktiv och ändamålsenlig studie- och informationsverksamhet samt opinionsbildning bedrivs till stöd för genomförandet av fastställda mål i organisationen.

Mom 3. Styrelse

Arbetsplatsklubben väljer styrelse som består av tre, fem eller sju ledamöter.

Ordförande väljs särskilt. Dessutom väljs erforderligt antal suppleanter. Styrelsens mandatperiod är två år med växelvis avgång.

Mom 4. Klubbmöte

Arbetsplatsklubben ska hålla sammanträde minst fyra gånger per år. Årsmötet hålls före utgången av februari månad. Förbundsstyrelsens ledamöter och förbundets ombudsmän har rätt att närvara på arbetsplatsklubbens sammanträden och har där yttrande- och förslagsrätt.

Vid arbetsplatsklubbens årssammanträde ska, förutom val av klubbstyrelse ledamöter och suppleanter för dessa, förekomma behandling av klubbstyrelsens verksamhetsberättelse för närmast föregående år. Verksamhetsberättelsen ska skickas till förbundet.

Det ska framgå av kallelsen om mötet avser behandla val av styrelse, revisorer, kongressombud, ombud i LO-facken samt fråga om ansvarsfrihet.

Medlem får inte överlåta sin rösträtt till annan.

Mom 3. Styrelse

Arbetsplatsklubben väljer styrelse som består av tre, fem eller sju ledamöter.

Ordförande väljs särskilt. Dessutom väljs erforderligt antal suppleanter. Styrelsens mandatperiod är två år med växelvis avgång.

Styrelsen ska hålla sammanträde minst fyra gånger per år.

Mom 5. Alternativ mötesform

Arbetsplatsklubben kan efter särskilt beslut på klubbmöte genomföra kommande möte och val på alternativt sätt. När så sker ska det genomföras enligt de riktlinjer som förbundsstyrelsen utfärdar.

Mom 5. Val

Valbar är den medlem som har sin anställning på arbetsplatsen. Alla val sker genom sluten omröstning om inte mötet enhälligt beslutar om öppen omröstning.

För att kunna förklaras vald till ett uppdrag krävs att ha fått mer än hälften av vid valet avgivna godkända röster. Här räknas inte kasserade eller blanka röster.

I de fall då detta röstetal inte uppnåtts genomförs omröstning mellan de som fått högsta röstetalet. I omvalet får kvarstå högst två kandidater för varje uppdrag som ska tillsättas. Vid lika röstetal avgörs företrädet genom lottning.

Nyval ska genomföras vid klubbordförandes avgång.

Suppleanter ingår vid ordinarie ledamots frånvaro i den ordning de vid valet erhållit röstetal eller i den ordning som angetts vid valet.

Mom 6. Besluts giltighet

För styrelsebesluts giltighet krävs att minst hälften av samtliga ledamöter är ense om beslutet.

För klubbmötesbesluts giltighet krävs att minst hälften av de i omröstningen deltagande är ense om beslutet.

Med undantag av personval ska alla beslut fattas med öppen omröstning om inte klubbmötet beslutar om sluten omröstning. Vid lika röstetal gäller den mening som biträds av mötesordföranden.

Mom 5 6. Val

Valbar är den medlem som har sin anställning på arbetsplatsen. Alla val sker genom sluten omröstning om inte mötet enhälligt beslutar om öppen omröstning. För att kunna förklaras vald till ett uppdrag krävs att ha fått mer än hälften av vid valet avgivna godkända röster. Här räknas inte kasserade eller blanka röster. I de fall då detta röstetal inte uppnåtts genomförs omröstning mellan de som fått högsta röstetalet. I omvalet får kvarstå högst två kandidater för varje uppdrag som ska tillsättas. Vid lika röstetal avgörs företrädet genom lottning.

Nyval ska genomföras vid klubbordförandes avgång.

Suppleanter ingår vid ordinarie ledamots frånvaro i den ordning de vid valet erhållit röstetal eller i den ordning som angetts vid valet.

Mom 6 7. Besluts giltighet

För styrelsebesluts giltighet krävs att minst hälften av samtliga ledamöter är ense om beslutet.

För klubbmötesbesluts giltighet krävs att minst hälften av de i omröstningen deltagande är ense om beslutet.

Med undantag av personval ska alla beslut fattas med öppen omröstning om inte klubbmötet beslutar om sluten omröstning. Vid lika röstetal gäller den mening som biträds av mötesordföranden.

Mom 7. Val av valberedning

Årsmötet väljer en valberedning med uppgift att framlägga förslag. Nominering av kandidater sker genom att förslag inlämnas till valberedningen senast vid den tidpunkt som klubbmötet beslutar om i samband med val av valberedning. Sker inte val av valberedning ska det på klubbens höstsammanträde ske nominering av kandidater till styrelse och andra förtroendeuppdrag inom klubben.

Mom 8. Upphörande av uppdrag

Genom beslut av klubbmöte, vilket fastställts av förbundsstyrelsen, kan förtroendevald under pågående mandatperiod skiljas från sitt uppdrag, om denne uppenbart åsidosatt sina åligganden eller förverkat det förtroende uppdraget förutsätter.

Mom 9. Klubbens ansvar

Kostnaden för klubbens verksamhet bestrids på sätt som förbundsmötet beslutar. Arbetsplatsklubben är skyldig att rätta sig efter förbundets beslut, såvida de inte strider mot stadgarna.

Mom 7 8. Val av valberedning

Årsmötet väljer en valberedning med uppgift att framlägga förslag. Nominering av kandidater sker genom att förslag inlämnas till valberedningen senast vid den tidpunkt som klubbmötet beslutar om i samband med val av valberedning.

Sker inte val av valberedning ska det på klubbens höstsammanträde ske nominering av kandidater till styrelse och andra förtroendeuppdrag inom klubben.

Mom 8 9. Upphörande av uppdrag

Genom beslut av klubbmöte, vilket fastställts av förbundsstyrelsen, kan förtroendevald under pågående mandatperiod skiljas från sitt uppdrag, om denne uppenbart åsidosatt sina åligganden eller förverkat det förtroende uppdraget förutsätter.

Mom 9 10. Klubbens ansvar

Kostnaden för klubbens verksamhet bestrids på sätt som förbundsmötet beslutar. Arbetsplatsklubben är skyldig att rätta sig efter förbundets beslut, såvida de inte strider mot stadgarna.

Mom 10. Revision

För granskning av klubbstyrelsens verksamhet och i förekommande fall klubbens räkenskaper väljer årsmötet minst en revisor samt suppleant/er.

Revisorerna ska verkställa årsrevision av klubbstyrelsens förvaltning och lämna en berättelse över densamma till klubbens årsmöte med till- eller avstyrkande av ansvarsfrihet. Vid revisionen ska tillses att fattade beslut inte strider mot dessa stadgar eller mot kongressens, förbundsstyrelsens eller förbundsmötets beslut och att i förekommande fall räkenskaperna är väl förda och behörigen verifierade.

Varje revisor har rätt att, efter framställning, ta del av protokoll, räkenskapsböcker och övriga handlingar som hör till klubbens förvaltning.

Mom 11. Klubbens upplösning

Om klubben, trots påpekanden, inte fullgör sina åliggande gentemot förbundet eller vägrar att rätta sig efter dessa stadgar eller stadgeenligt fattade beslut, kan förbundsstyrelsen besluta upplösa klubben.

Om klubben upphör med sin verksamhet, ska alla klubbens tillhörigheter tillfalla förbundet och omedelbart insändas till förbundets kontor.

Mom ~~10~~ 11. Revision

För granskning av klubbstyrelsens verksamhet och i förekommande fall klubbens räkenskaper väljer årsmötet minst en revisor samt suppleant/er.

Revisorerna ska verkställa årsrevision av klubbstyrelsens förvaltning och lämna en berättelse över densamma till klubbens årsmöte med till- eller avstyrkande av ansvarsfrihet. Vid revisionen ska tillses att fattade beslut inte strider mot dessa stadgar eller mot kongressens, förbundsstyrelsens eller förbundsmötets beslut och att i förekommande fall räkenskaperna är väl förda och behörigen verifierade.

Varje revisor har rätt att, efter framställning, ta del av protokoll, räkenskapsböcker och övriga handlingar som hör till klubbens förvaltning.

Mom ~~11~~ 12. Klubbens upplösning

Om klubben, trots påpekanden, inte fullgör sina åliggande gentemot förbundet eller vägrar att rätta sig efter dessa stadgar eller stadgeenligt fattade beslut, kan förbundsstyrelsen besluta upplösa klubben.

Om klubben upphör med sin verksamhet, ska alla klubbens tillhörigheter tillfalla förbundet och omedelbart insändas till förbundets kontor.

§ 27 Arbetsplatsombud

På de arbetsplatser, där arbetsplatsklubb inte kan bildas, utses arbetsplatsombud. Arbetsplatsombuden är kontaktlänk mellan medlemmar och förbund. Arbetsplatsombuden har till uppgift att bistå lokalombudsmannen och att arbeta för att samtliga på arbetsplatsen anställda arbetare är organiserade i Livsmedelsarbetareförbundet.

§ 28 Motioner

Mom 1. Motionsrätt

Medlem och klubb har rätt att lämna motion till de beslutande organen inom förbundet i alla frågor.

Mom 2. Inlämnande

Motion lämnas till förbundsstyrelsen.

Mom 3. Tid för behandling

Motion ska behandlas skyndsamt, dock senast två månader efter det att den inkommit till förbundsstyrelsen.

Mom 4. Löpande motionsbehandling

Förbundsstyrelsen behandlar alla inkomna motioner. Berör motion förbundsstyrelsens beslutsområde ska motionen behandlas i sak, i annat fall sänds den vidare till förbundsmötet eller till kongressen med förbundsstyrelsens förslag till beslut.

Mom 5. Motionsbehandling förbundsmöte

Förbundsmötet behandlar från förbundsstyrelsen hänskjutna motioner vid nästa sammanträde.

Mom 6. Motionsbehandling kongress

Kongressen behandlar de motioner som förbundsstyrelsen hänskjuter till kongressen.

Mom 7. Tid för återkoppling

Beslut som fattas i anledning av en motion ska meddelas motionären snarast, dock senast inom sex veckor efter beslutet.

Mom 8. Tidsfrist för motion

Motioner som ska behandlas i förbundsmötet ska vara förbundsstyrelsen tillhanda senast åtta veckor före förbundsmötets sammanträde.

§ 27 Arbetsplatsombud

På de arbetsplatser, där arbetsplatsklubb inte kan bildas, utses arbetsplatsombud *av medlemsmöte*. Arbetsplatsombuden är kontaktlänk mellan medlemmar och förbund.

Arbetsplatsombuden har till uppgift att bistå lokalombudsmannen och att arbeta för att samtliga på arbetsplatsen anställda arbetare är organiserade i Livsmedelsarbetareförbundet.

Mom 9. Motionsrätt till kongress

Om motionsrätt till förbundets kongress stadgas i § 24 mom 11.

§ 29 Koncernfrågor

Mom 1. Koncernfacklig organisation

Förbundets medlemmar vid arbetsplatser inom en koncern eller vid koncernliknandeförhållanden kan gemensamt utgöra en koncernfacklig organisation med beslutsrätt i angelägenheter, som enligt lag eller avtal förutsätter ett samordnat handlande av flera eller alla lokala organisationer inom samma koncern. Sådan koncernfacklig organisation kan ha såväl rättigheter som skyldigheter genom internationellt samarbete.

Mom 2. Inrättande av koncernfacklig organisation

Koncernfacklig organisation inrättas om berörda arbetsplatsklubbar beslutar det. Beslut fattas med enkel majoritet vid medlemsmöte i vars kallelse angetts att ärendet ska upptas till behandling. Träffas olika beslut, gäller som gemensamt beslut den mening som stöds av en majoritet av berörda medlemmar. Härvid anses varje arbetsplatsklubbs beslut stödjas av alla dess medlemmar.

Arbetsplatsklubb kan, efter särskilt beslut, avstå från inträde. Beslut om inrättandet av en koncernfacklig organisation, riktlinjer och valordning för densamma ska underställas förbundsstyrelsen för godkännande. Förbundsstyrelsen beslutar om medlemmar vid arbetsplats utan arbetsplatsklubb ska ingå i koncernfacklig organisation.

Förbundsstyrelsen utser i förekommande fall representanter för berörda medlemmar.

Mom 3. Ärendes behandling

För behandling av visst ärende eller kategori av ärenden får koncernfacklig organisation adjungera företrädare för enskild arbetsplats eller arbetsplatsklubb. Till koncernfacklig organisation ansluten organisation har rätt att få visst ärende behandlat i annan ordning, om anmälan görs innan den koncernfackliga organisationen avslutat sin behandling av ärendet.

Mom 4. Skyldigheter

Den koncernfackliga organisationen ska tillhandahålla deuppgifter och upplysningar som förbundet begär. Den koncernfackliga organisationen har i övrigt skyldighet att underrätta förbundet om frågor som har betydelse för organisationen.

Mom 5. Koncernansvarig ombudsman

Förbundsstyrelsen utser koncernansvarig ombudsman för varje koncern. Den koncernansvarige ombudsmannen ska kallas till de möten som förekommer inom den koncernfackliga organisationen. Koncernansvarig ombudsman har där förslags- och yttranderätt.

Mom 6. Förbundets närvarorätt

Förbundsstyrelsens ledamöter och förbundets ombudsmän har rätt att närvara på den koncernfackliga organisationens möten och har där yttrande- och förslagsrätt.

Mom 7. Koncernfacklig organisations upplösning

Om den koncernfackliga organisationen, trots påpekanden, inte fullgör sina åligganden gentemot förbundet eller vägrar att rätta sig efter dessa stadgar eller stadgeenligt fattade beslut, kan förbundsstyrelsen besluta upplösa den koncernfackliga organisationen.

§ 30 Skiljemannaförfarande

Mom 1. Överklagan

Beslut av klubb, förbund eller dessas styrelser eller ledamöter kan överklagas, om de inte anses vara fattade i stadgeenlig ordning eller i övrigt strider mot stadgarna.

Rätt att överklaga tillkommer medlem, klubb eller dess styrelse. Överklagning sker hos närmast överordnade organisationsled. Inbördes tvister mellan förbund och klubb, dessas styrelser eller medlem hänskjuts till närmast överordnade organisationsled på samma sätt som vid överklagandet av beslut.

Mom 2. Prövning av skiljemän

Förbundsstyrelsens beslut kan överklagas hos förbundsmötet. Förbundsmötets beslut kan hänskjutas till prövning av skiljemän i den ordning lagen om skiljemän stadgar. Skiljemännens antal ska vara tre, av vilka vardera parten utser en och de utsedda tillsammans utser den tredje. Kan inte enighet nås om valet av tredje ledamoten, utses denne av kansliansvarige ordförande i arbetsdomstolen.

Mom 3. Tidsfrist för överklagan

Begäran om besluts överklagning ska inges inom trettio dagar efter den dag beslutet fattades respektive delgavs den överklagande. Beslut fattas på nästkommande sammanträde. Förbundsstyrelsen kan begära att fråga tas upp till prövning på sammanträde i klubben, innan förbundsstyrelsen fattar beslut.

Mom 4. Besvärshänvisning

Beslut ska genom protokollsutdrag med angivande av ytterligare överklagningsmöjligheter delges den överklagande.

§ 31 Beslut om förbundets upplösning

Förbundet kan inte upplösas med mindre än att förslag därom i allmän omröstning biträtts av fem sjättedelar av förbundets samtliga medlemmar. I händelse av upplösning ska, efter avveckling, behållna tillgångar tillfalla LO i Sverige.

§ 32 Stadgeändring

Ändring av dessa stadgar kan endast ske genom beslut, som med anledning av förslag av förbundsstyrelsen eller motion fattats på ordinarie kongress.

Utdrag ur LOs organisationsplan

Livsmedelsarbetareförbundet

Till förbundet ska anslutas anställda vid bagerier, konditorier, slakterier, charkuterier och tarmrenserier, choklad-, karamell-, marmelad- och syltfabriker, kvarnar, kex , margarin , jäst , makaroni- och sagogrynsfabriker, brännvinsbrännerier, bryggerier, tobaks- och stärkelsefabriker, mejerier, fiskkonservindustrin samt vin och spritindustrin.

Bransch/företag:

Bagerier	Makaroni- och sagogrynsfabriker
Bakmedelsfabriker	Margarinfabriker ¹⁾
Bryggerier	Marmelad- och syltfabriker
Brännvinsbrännerier	Mejerier
Charkuterier	Musterier
Chokladfabriker	Potatisskalerier
Fiskfiléteringsindustrin	Proteinförädlingsfabriker
Fiskkonservindustrin	Saftfabriker
Fiskrökerier	Senapsfabriker
Fjäderfäslakterier	Slakterier
Frukt- och grönsaks-konservfabriker	Spisbrödsfabriker
Färdigmatsfabriker	Stärkelsefabriker
Glassfabriker	Tarm- och hudförädlingsfabriker
Glykosfabriker	Tarmrenserier
Kafferosterier	Tobaks- och snusfabriker
Karamellfabriker	Tunnbrödsfabriker
Kexfabriker	Vin- och spritfabriker
Konditorier	Äggproduktindustrin
Konfektfabriker	Ättiksfabriker, kombinerad med konservertillverkning
Kryddfabriker	
Kvarnar	
Läskedrycks- och mineralvattenfabriker	

1) Anställda vid Kooperativa förbundets margarinfabrik i Karlshamn ska enligt träffad överenskommelse vara anslutna till IF Metall.